

Versiune anonimată

C-163/21 - 1

Cauza C-163/21

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

11 martie 2021

Instanța de trimitere:

Juzgado Mercantil 7 de Barcelona (Spania)

Data deciziei de trimitere:

21 februarie 2020

Reclamanți:

AD și alții

Pârâte:

PACCAR Inc

DAF TRUCKS NV

DAF Trucks Deutschland GmbH

Juzgado Mercantil 7 de Barcelona [Tribunalul Comercial nr. 6 din Barcelona]

[*omissis*]

[*omissis*] [identificarea instanței, a procedurii și a părților]

ORDONANȚĂ

(CERERE DE DECIZIE PRELIMINARĂ)

Barcelona, 21 februarie 2020.

[*omissis*] [identificarea judecătorului și a procedurii] În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Tratatul privind Uniunea Europeană (denumit în

continuare „TUE”), cu articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”) și cu articolul 4 *bis* din Legea organică privind sistemul judiciar (denumită în continuare „LOPJ”), este necesară interpretarea Curții cu privire la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014, în vederea căreia se formulează următoarea cerere de decizie preliminară. **[OR. 2]**

SITUAȚIA DE FAPT

Obiectul litigiului. Poziția părților

1 La 25 martie 2019, reprezentantul legal al lui AD și al altor 44 de reclamânți, în calitate de cumpărători de camioane care ar intra în domeniul de aplicare material al Deciziei Comisiei Europene din 17 iulie 2016, au solicitat accesul la izvoarele de probă controlate de societățile PACCAR Inc, DAF Trucks N.V și DAF Trucks Deutschland GmbH, în temeiul articolului 283 *bis* din Codul de procedură civilă, care reprezintă norma națională de transpunere a Directivei 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență ale statelor membre și ale Uniunii Europene, concret, ale articolelor 5-8 privind divulgarea probelor.

2 Concret, se solicită accesul la următoarea probă:

1) LISTA DE MODELE FABRICATE

Lista modelelor fabricate de DAF în perioada 1 ianuarie 1990-30 iunie 2018, clasificate pe ani și în funcție de următoarele caracteristici, utilizate în mod obișnuit în Spania de către organisme oficiale în scopul clasificării autovehiculelor și al emiterii de date statistice naționale:

De tonaj mediu: între 5,9 și 13,9 tone

Semigrele: între 14 și 18 tone cu motoare cu
putere:

între 170 CV și 230 CV

între 231 CV și 300 CV

De tonaj mare: de peste 18 tone cu motoare cu
putere:

între 200 CV și 300 CV

între 301 CV și 360 CV

între 361 CV și 420 CV

între 421 CV și 500 CV

între 501 CV și 700 CV

de peste 700 CV

Tractoare cu motoare cu putere:

între 200 CV și 300 CV

între 301 CV și 360 CV

între 361 CV și 450 CV

între 451 CV și 500 CV

între 501 CV și 600 CV

de peste 700 CV

Vehicule pentru lucrări și vehicule speciale, cu diferite tipuri

de tracțiune: 4x2, 4x4, 6x4, 6x6, 8x4, 8x6, 8x8, 10x4. **[OR. 3]**

Nu sunt necesare variantele de cabină (în cazul tractoarelor rutiere) sau de caroserie (în cazul vehiculelor nearticulate). Denumirea modelelor incluse în lista respectivă trebuie să fie denumirea comercială utilizată în listele de prețuri și de informații pentru public și utilizatori, iar nu denumirile interne ale proiectului utilizate în mod obișnuit de producători, astfel încât să poată fi identificată continuitatea modelului sau a tipului de model.

2) PREȚURI DE TRANSFER DE FABRICĂ (sau PREȚURI BRUTE)

Prețurile de transfer de fabrică (considerându-se că prețurile brute au și această denumire) sau ale societății-mamă sau ale societății comerciale intermediare (dacă există) pentru fiecare dintre modelele anterioare enumerate la punctul 1 și facturate importatorului, concesionarului sau filialei spaniole care le transmite în cele din urmă utilizatorului sau clientului final.

3) DELIVERY COST „Total Delivery Cost” [Costul de livrare] al fiecărui model dintre cele incluse în lista anterioară.

Este vorba despre un document obișnuit (cunoscut inclusiv sub această denumire în limba engleză) întocmit de toți producătorii de autovehicule (atât cele de tonaj mare, cât și autoturismele sau vehiculele utilitare), în care sunt detaliate costurile

alocate fiecărei etape a procesului de proiectare și producție, inclusiv cele privind studiile prelabile, ingineria de bază și de detaliu și testele de validare.

Cu titlu de exemplu, informațiile minime pe care trebuie să le conțină sunt indicate în următorul tabel:

Funcții	Camionul A	Camionul B
Planificarea produsului	6 700 €	7 300 €...
Analiza prelabilă a concurenței	600 €	900 €...
Dezvoltarea digitală a proiectului	7 000 €	5 800 €...
Dezvoltarea fizică a proiectului (Prototipuri)	8 000 €	7 100 €...
Personal de execuție	3 000 €	4 200 €...
Validări fizice	12 000 €	13 500 €...
Externalizări	4 000 €	4 100 €...
Costul materialelor	28 000 €	29 200 €...
Costul de producție (linia de montaj)	600 €	640 €...
Logistică	1 500 €	1 500 €...
Taxe și tarife	3 000 €	3 100 €...
Livrarea către client	400 €	400 €...
Cost total	74 800 €	77 740 €...

3 Cererea reclamanților se întemeiază pe următoarele argumente prezentate în mod succint:

a) Prin Decizia din 19 iunie 2016, cazul AT.39824 – camioane (denumită în continuare „decizia”), Comisia Europeană (denumită în continuare „Comisia”) a sancționat o încălcare a dreptului concurenței săvârșită de principalii producători europeni de camioane de tonaj mediu și **[OR. 4]** de tonaj mare în perioada 17 ianuarie 1997-18 ianuarie 2011, constând în acorduri cu privire la stabilirea prețurilor și la majorările prețului brut al camioanelor în întreg spațiul european, precum și cu privire la calendarul și la repercutarea costurilor pentru introducerea noilor tehnologii de emisie impuse prin standardele Euro 3-6. DAF și societățile din grupul său sunt destinatarii deciziei.

b) Sunt întrunite toate condițiile necesare pentru a aprecia în mod rezonabil caracterul plauzibil al acțiunilor în despăgubire a căror exercitare se urmărește:

- existența cartelului;
- producerea de prejudicii;
- raportul de cauzalitate dintre actul ilicit și prejudiciu;
- calitatea reclamantului de persoană prejudiciată sau de persoană subrogată în drepturile acesteia.
- imputabilitatea comportamentului prejudiciabil în sarcina societăților din grupul DAF care sunt chemate în judecată.

c) Pentru a garanta dreptul la despăgubirea integrală, este necesară cuantificarea prejudiciilor, care pot fi calificate în trei mari categorii:

- cea privind supraprețul;
- cea care rezultă din consumul mai mare;
- cea referitoare la dobânzi.

d) Având în vedere afectarea globală a pieței europene, este imposibil să se aplice metode de comparație cu date de pe alte piețe sau sectoare identice sau similare ale pieței din aceeași zonă geografică (întreg spațiul european a fost afectat prin implicarea, practic, a aproape tuturor producătorilor) sau de pe aceeași piață din alte zone geografice (ca urmare a cerințelor tehnice și normative diferite, astfel încât acestea nu ar fi suficient de omogene pentru a fi comparate), motiv pentru care singura metodă de investigare a majorării artificiale a prețurilor cauzate de cartel este cea a comparării diacronice a prețurilor recomandate *before-during-after* [înainte-în timpul-după] perioada în care a existat cartelul.

e) De asemenea, este necesar să se definească în mod clar și precis semnificația concretă a prețului brut și a prețului net pentru a putea determina impactul complet asupra clientului final – în sensul prezentului înscris, vom presupune că prețul brut este prețul de transfer de fabrică (sau prețul *exworks* în anumite accepțiuni comerciale) către organizația care inițiază comercializarea. În ceea ce privește prețul net, se consideră că este prețul plătit în cele din urmă de client pentru achiziționarea autovehiculului. În plus, este necesară cunoașterea costurilor de producție, deoarece acordurile ar fi putut să prevadă majorări mult mai importante ale marjei brute decât cele generate prin acordul de stabilire a prețurilor brute.

f) Toate aspectele anterioare evidențiază necesitatea ca pârâtele să divulge documentele solicitate în petitul cererii.

4 La 7 octombrie 2019, s-a organizat o ședință, în care au fost ascultate pârâtele în raport cu care se solicită măsura de acces. [OR. 5]

- 5 Pârâtele s-au opus cererii în cadrul ședinței menționate, în temeiul unor argumente întemeiate, foarte pe scurt, pe lipsa calității procesuale active a unora dintre reclamanți, pe lipsa competenței teritoriale a instanței și pe lipsa calității procesuale pasive a unora dintre pârâte, ca urmare a faptului că nu încălcase decizia Comisiei Europene, că existau îndoieli cu privire la existența unui suprapreț sau a unui supraconsum, că cererea era disproporționată și că era necesar să se adopte măsuri de confidențialitate, evidențiind, în sfârșit, că unele documente necesită o elaborare *ad-hoc*.

Soluționarea trimiterii preliminare

- 6 Conform articolului 4 *bis* din Legea organică privind sistemul judiciar (LOPJ), prin ordonanța din 11 noiembrie 2019, părțile au fost ascultate în termenul obișnuit de 10 zile pentru a formula argumente cu privire la sesizarea Curții cu o cerere de decizie preliminară privind interpretarea, în conformitate cu articolul 267 TFUE.
- 7 La 2 decembrie 2019, reclamanții au depus un înscris cu privire la cererea de decizie preliminară, prin care se opuneau formulării sale. Aceștia consideră că divulgarea probelor la care se referă directiva și articolul 283 *bis* din LEC spaniol trebuie interpretată în sens larg, astfel încât „divulgarea probelor” nu poate consta în transmiterea de informații nediferențiate, impunând persoanelor prejudiciate căutarea și selectarea informațiilor care sunt prelucrate în mod obligatoriu și inevitabil și [sunt] accesibile imediat autorului încălcării, ceea ce presupune furnizarea în mod ordonat și ușor de înțeles a informațiilor preexistente controlate de autorul încălcării.
- 8 Pârâții au depus un înscris la 3 decembrie 2019, în care, fără a se opune formulării cererii de decizie preliminară, prezintă, în esență, referințele multiple care ar permite Curții de Justiție a Uniunii Europene să interpreteze articolul 5 din directivă în sensul că cererile de divulgare menționate în acesta nu pot fi extinse la mijloace de probă inexistente și că, în consecință, nu se poate solicita elaborarea de probe în temeiul său, având în vedere că, în conformitate cu principiile necesității, proporționalității și caracterului cât mai neoneros, aceasta ar putea presupune o sarcină excesivă pentru pârâți, dincolo de cea pe care o poate implica simpla divulgare de documente.

ÎN DREPT

Abordarea generală a litigiului din perspectiva dreptului Uniunii Europene

- 9 Prezenta cerere de decizie preliminară are ca scop înțelegerea domeniului de aplicare și a delimitării, efectuată în așa-numita directivă privind prejudiciile, ale sistemului de divulgare a probelor, reglementat la articolele 5-8, întrucât acest sistem, transpus în ordinea juridică internă spaniolă la articolul 283 *bis* din Codul de procedură civilă, de natură procedurală, va fi utilizat drept cadru prezent și

viitor nu numai în ceea ce privește cererea [OR. 6] care face obiectul acestei proceduri, ci și pentru procedurile ulterioare care se înscriu în aplicarea privată a dreptului concurenței.

Reglementarea aplicabilă

- 10 Reglementarea Uniunii Europene care face obiectul întrebării se concentrează asupra articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene, care prevede că:

„1. Statele membre se asigură că, în cadrul procedurilor dintr-o acțiune în despăgubire din Uniune la cererea unui reclamant care a prezentat o justificare întemeiată conținând faptele și mijloacele de probă disponibile în mod rezonabil și suficiente pentru a dovedi caracterul plauzibil al cererii sale de despăgubiri, instanțele naționale pot dispune divulgarea de către pârât sau de către un terț a probelor relevante pe care le controlează, sub rezerva condițiilor prevăzute în prezentul capitol. Statele membre se asigură că instanțele naționale pot, la cererea pârâtului, dispune divulgarea de probe relevante de către reclamant sau de către un terț.”

- 11 Astfel cum se amintește în considerentul (4) al directivei, dreptul la despăgubiri prevăzut în legislația Uniunii pentru prejudicii care rezultă din încălcări ale legislației Uniunii și ale legislației naționale în materie de concurență presupune existența în fiecare stat membru a unor norme de procedură care să asigure exercitarea efectivă a acestui drept. Necesitatea unor măsuri procedurale eficiente derivă, de asemenea, din dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă prevăzut la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană (Tratatul UE) și la articolul 47 primul paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- 12 Articolul 283 *bis* litera a) alineatul 1 din Codul de procedură civilă, introdus prin Decretul-lege regal nr. 9/2017 din 26 mai 2017 (BOE din 27 mai 2017), aplicabil în prezenta cauză în temeiul celei de a doua dispoziții tranzitorii alineatul 2, care are un mod de redactare similar cu cel al articolului 5 alineatul (1) din directivă, prevede că *„[l]a cererea unui reclamant care a prezentat o justificare întemeiată conținând faptele și mijloacele de probă disponibile în mod rezonabil și suficiente pentru a dovedi caracterul plauzibil al introducerii de acțiuni în despăgubire pentru prejudicii care rezultă din încălcări ale legislației în materie de concurență, instanța poate dispune divulgarea de către pârât sau de către un terț a probelor relevante pe care le controlează, sub rezerva condițiilor prevăzute în prezenta secțiune. Instanța poate de asemenea, la cererea pârâtului, dispune divulgarea de probe relevante de către reclamant sau de către un terț”*.

- 13 Decretul regal legislativ nr. 9/2017 nu a abrogat în mod expres articolul 328 din LEC, care prevede că *1. Fiecare parte poate solicita celorlalte părți divulgarea documentelor care nu se află la dispoziția sa și care se referă la obiectul procedurii sau la eficacitatea mijloacelor de probă. 2. Cererea de divulgare trebuie însoțită de o copie simplă [OR. 7] a documentului și, în cazul în care aceasta nu există sau nu este disponibilă, trebuie să se indice într-un mod cât mai exact posibil conținutul documentului.* Decretul menționat nu a abrogat în mod expres nici articolul 330 din LEC, conform căruia *1. Sub rezerva dispozițiilor prezentei legi cu privire la procedurile prelabile, terții față de litigiu sunt obligați să divulge documente aflate în posesia lor numai atunci când, la cererea uneia dintre părți, instanța consideră că cunoașterea lor este esențială în vederea pronunțării unei hotărâri.*

Îndoielele prezentei instanțe privind interpretarea

- 14 Atât reglementarea din directivă, cât și cea din LEC cu privire la divulgarea mijloacelor de probă relevante se referă în mod expres la posibilitatea instanței de a dispune, la cererea unei părți „divulgarea de către pârât, [de către reclamant] sau de către un terț a probelor relevante pe care le controlează”.
- 15 La rândul său, „proba” este definită la articolul [2] alineatul (13) din directivă drept „*orice tip de mijloace de probă admisibile înaintea instanței naționale sesizate, în special înscrisuri și orice alte obiecte care conțin informații, indiferent de mediul de stocare a informației*”.
- 16 Dacă ne concentrăm asupra probei cu înscrisuri, care face obiectul unei cereri de divulgare în prezenta procedură, cererea de acces la izvoarele de probă formulată în speță se referă la documente care, după cum au fost solicitate, pot să nu fie preexistente, ci să presupună o activitate de elaborare (reunire și clasificare în funcție de parametrii indicați de solicitant) de către partea căreia îi este adresată cererea, care depășește simpla căutare și selecție a documentelor preexistente sau simpla punere la dispoziția solicitantului a tuturor datelor, cu garanțiile necesare de confidențialitate. Pentru o astfel de activitate ar fi necesar să se includă într-un nou document, pe suport digital sau pe alt suport, informații, cunoștințe sau date aflate în posesia părții căreia îi este adresată cererea de informații.
- 17 Condiția privind preexistența documentului a cărui divulgare se solicită ar părea să decurgă din mențiunile conținute la articolul 5 alineatul (1) și în considerentul (14) al Directivei 2014/104, atunci când se indică faptul că mijloacele de probă trebuie controlate sau deținute de partea adversă sau de un terț, posesie care ar evidenția ideea de preexistență a documentului, iar nu că este un document creat *ex novo*. De asemenea, această idee de preexistență pare să se deducă din principiul concretizării prevăzut la articolul 5 alineatul (2) și dezvoltat în considerentul (16), în care se arată că „[a]tunci când o cerere de divulgare vizează obținerea unei categorii de probe, categoria respectivă ar trebui identificată prin trăsături comune ale elementelor sale constitutive, precum natura, obiectul sau

conținutul documentelor a căror divulgare se solicită, perioada în care au fost redactate”.

- 18 În sfârșit, excluderea documentelor create *ex novo* ar putea fi dedusă și din faptul că directiva se referă la divulgarea sau accesul la probe, în speță cea cu înscrisuri, dar nu și la divulgarea sau accesul la informații, cunoștințe sau date controlate de cealaltă parte sau de un terț. Informații, **[OR. 8]** cunoștințe sau date care, în orice caz, pentru a fi introduse într-o procedură, trebuie să fie incluse într-un mijloc de probă, de obicei cu înscrisuri. Posibilitatea de a crea camere de date care să poată fi accesate de solicitant, în general virtuale, ca urmare a volumului mare de informații, cu măsurile necesare pentru păstrarea confidențialității datelor și a informațiilor, rezultă din principiile de reglementare ale articolului 5 din directivă și ale articolului 283 *bis* din LEC. Prin aceste camere de date, solicitantul ar avea acces la toate datele (documente existente deja) părții solicitate, fără a fi necesar ca aceasta să efectueze activități de reunire și clasificare pentru a crea un document nou.
- 19 Pe de altă parte, există argumente care pot fi în favoarea interpretării mai largi, potrivit căreia divulgarea sau accesul poate include de asemenea posibilitatea de a crea documente *ex novo* cu date, informații sau cunoștințe ale celeilalte părți sau ale unui terț.
- 20 În general, o restricție privind sistemul de divulgare a probelor ar putea aduce atingere dreptului la despăgubirea integrală și principiului efectivității. În plus, reglementarea conținută de directivă în materia costurilor și a cheltuielilor de divulgare, ca element al principiului proporționalității pentru acordarea divulgării, poate indica faptul că partea solicitată trebuie să efectueze o operațiune generatoare de costuri, care poate să depășească simpla căutare și predare a documentelor preexistente și să efectueze operațiuni de clasificare și reunire a datelor, cunoștințelor sau informațiilor preexistente și, prin urmare, să îndeplinească sarcini de creare a unui nou document.
- 21 Răspunsul la întrebarea adresată este decisiv în prezenta cauză, întrucât cererea de acces la izvoarele de probă (divulgarea documentelor) adresată părților poate presupune că acestea trebuie să prezinte solicitantului nu numai documente care există deja, ci și documentele create *ex novo* pe baza datelor și a informațiilor de care dispun deja.
- 22 Independent de faptul că orice cerere de acces la izvoarele de probă trebuie soluționată în temeiul principiului proporționalității în modul prevăzut la articolul 5 din directivă și la articolul 283 *bis* din LEC, răspunsul la întrebarea preliminară este de asemenea relevant, deoarece poate oferi o măsură privind domeniul de aplicare al principiului proporționalității în cazul în care CJUE ar fi în favoarea unei interpretări largi a articolului 5.

- 23 Având în vedere argumentele juridice prezentate, se impune sesizarea Curții cu întrebarea preliminară care se va transcrie în dispozitivul prezentei decizii. **[OR. 9]**

DISPOZITIV

În primul rând. – Suspendă procedura până la soluționarea trimiterii preliminare.

În al doilea rând.– Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarea întrebare preliminară:

1) Articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că divulgarea de probe relevante se referă numai la documente controlate de pârât sau de un terț, care există deja, sau, dimpotrivă, articolul 5 alineatul (1) include de asemenea posibilitatea divulgării de documente pe care partea în privința căreia se formulează cererea de informații trebuie să le creeze *ex novo*, prin reunirea sau clasificarea informațiilor, a cunoștințelor sau a datelor pe care le deține?

[*omissis*]

[*omissis*] [adresa Curții, formule procedurale finale și semnătura judecătorului]

[*omissis*]

[*omissis*] **[OR. 10]** [*omissis*] [formule privind protecția datelor] **[OR. 11]**